

INTERNATIONAL UNIVERSITY OF SARAJEVO
INTERNACIONALNI UNIVERZIET U SARAJEVU
ULUSLARARASI SARAYBOSNA ÜNİVERSİTESİ

PRAVILA STUDIRANJA ZA DRUGI CIKLUS STUDIJA

Prečišćeni tekst (2024)

DATUM: SEPTEMBAR 2024

BROJ: IUS-SENAT-11-3085/24

U skladu sa članom 61. stav (1) tačka k) Zakona o visokom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/22), članom 121. Statuta Internacionalnog univerziteta u Sarajevu, broj: IUS- SENAT-11-1720/2023, Senat Internacionalnog univerziteta u Sarajevu (u daljem tekstu: Senat) je na 182. sjednici održanoj 30.09.2024. godine, usvojio *sljedeća*

PRAVILA STUDIRANJA ZA DRUGI CIKLUS STUDIJA

Prečišćeni tekst (2024)

Član 1. (Definicije pojmova)

Akademski savjetnik	Profesor koji obavlja funkciju savjetnika dok Vijeće Fakulteta ne imenuje zvaničnog mentora studentu.
Mentor	Lice koje je kao takvo imenovano po postupku utvrđenom ovim Pravilima studiranja.
Ko-mentor	Lice koje je kao takvo imenovano po postupku utvrđenom ovim Pravilima studiranja.
Akademski master program	Istraživački orijentisan master program koji priprema studente za planiranje, organizaciju i sprovođenje istraživanja.
Stručni master program	Profesionalno orijentisan master program koji priprema studente za profesionalnu karijeru.
Komisija za odbranu	Komisija pred kojom će se održati odbrana master teze/projekta.
Odbrana master teze/projekta	Javna sjednica komisije za odbranu master teze/projekta na kojoj studenti brane master tezu/projekat za stjecanje zvanja magistra.
Vijeće postdiplomskog studija	Stalno tijelo IUS-a vezano za drugi i treći ciklus studija na IUS-u.
Služba za postdiplomski studij	Administrativna jedinica odgovorna za svakodnevne poslove koji se odnose na postdiplomce i podršku Vijeću postdiplomskog studija.
Programsko vijeće	Akademska jedinica sastavljena od akademskog osoblja studijskog programa.
Programski koordinator	Profesor ovlašten da odlučuje u ime Programskog vijeća kada se postigne većina glasova o određenoj temi.

Član 2. (Organizacija Vijeća postdiplomskog studija)

- 1) Vijeće postdiplomskog studija je stalno tijelo IUS-a koje se odnosi na drugi i treći ciklus studija na IUS-u.

- 2) Vijeće postdiplomskog studija je obavezno da:
  - a. Kontinuirano pregledava i daje preporuke u vezi sa kvalitetom i prirodom postdiplomskih studija, politikama i standardima.
  - b. Razmatra i donosi odluke o različitim zahtjevima.
- 3) Članovi Vijeća postdiplomskog studija su direktor Vijeća postdiplomskog studija, predstavnici fakulteta i prorektor za nastavnu djelatnost i studentska pitanja, kao predstavnik rektorata. Svi članovi imaju pravo glasa.
- 4) Vijeće postdiplomskog studija se treba sastajati najmanje dva puta u toku semestra. U slučajevima kada postoji potreba, sastanci ovog vijeća mogu biti i češće.
- 5) Vijeće postdiplomskog studija se sastaje sa studentima jednom godišnje, po mogućnosti u ljetnom semestru.
- 6) Odluke Vijeća postdiplomskog studija donose se prostom većinom njegovih članova.
- 7) Senat imenuje i razrješava direktora Vijeća postdiplomskog studija na četiri godine s mogućnošću ponovnog imenovanja na prijedlog rektora.
- 8) Direktor Vijeća postdiplomskog studija organizuje i predsjedava sjednicama Vijeća postdiplomskog studija.
- 9) Direktor Vijeća postdiplomskog studija se može dati pravo da odlučuje u ime Vijeća postdiplomskog studija u pojedinim predmetima uz prethodno pismeno odobrenje Vijeća postdiplomskog studija.
- 10) Direktor Vijeća postdiplomskog studija, uz odobrenje Vijeća postdiplomskog studija, dostavlja rektoratu pisani izvještaj o radu na kraju svakog semestra.
- 11) Predstavnike fakulteta imenuje Vijeće fakulteta na prijedlog dekana na četiri godine, sa mogućnošću ponovnog izbora.
- 12) Predstavnike fakulteta može razriješiti nadležno vijeće fakulteta na prijedlog direktora Vijeća postdiplomskog studija.
- 13) Služba za postdiplomski studij podržava rad Vijeća postdiplomskog studija i obavlja svakodnevne poslove u vezi sa studentima koji su diplomirali.

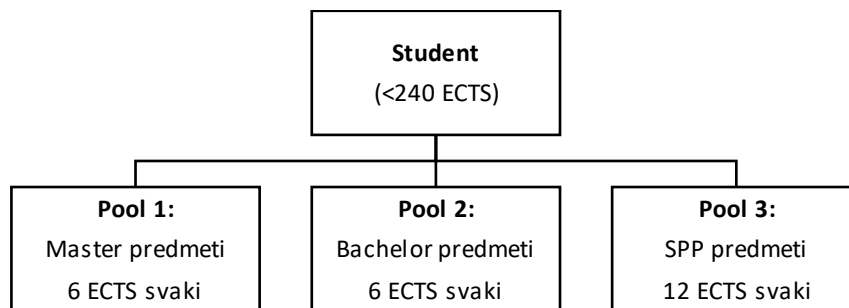
Član 3.
(Organizacija drugog ciklusa studija)

- 1) Drugi ciklus studija (u daljem tekstu: Master program) strukturiran je kao jednogodišnji (60 ECTS bodova) ili dvogodišnji (120 ECTS bodova) program, sa ukupnim zbirom od najmanje 300 ECTS bodova kada se kombinuje sa prvim ciklusom.
- 2) Drugi ciklus studija može uključivati akademske i stručne master programe (u daljem tekstu: akademski/stručni master program) ili najmanje jedan od njih.
- 3) Da bi stekli pravo da pohađaju master studije, studenti trebaju odlično vladati engleskim jezikom, kako pisanim tako i govornim.

- 4) Studenti dokazuju svoje znanje engleskog jezika u skladu sa IUS-ovim pravilima i konkursima za upis za određenu godinu.
- 5) Studenti na razmjeni su oslobođeni obaveze iz prethodnog stava.
- 6) Nakon završenih master studija stiče se akademski stepen magistra (iz srodne oblasti), što je uređeno Pravilnikom o korištenju akademskih zvanja i sticanju naučnih i stručnih zvanja na visokoškolskim ustanovama u Kantonu Sarajevo.

Član 4.
(Specijalni pripremni paket)

- 1) Specijalni pripremni paket (SPP) je program koji se primenjuje u slučaju da student nema dovoljan broj ECTS bodova, koji je neophodan da bi student stekao pravo na upis na master studije i odnosi se samo na studente koji su završili bachelor studije u Bosni i Hercegovini u istom ili sličnom polju.
- 2) SPP se realizuje kroz koncept koji se sastoji od tri grupe predmeta iz kojih studenti i njihov akademski savjetnik biraju najbolji model za postizanje krajnjeg cilja od 240 ECTS. Koncept je predstavljen na slici 2.

Slika 2: Specijalni pripremni paket

Član 5.
(Grupe predmeta za specijalni pripremni paket)

- 1) **Grupa 1:** Master predmeti prema važećem nastavnom planu i programu i u prijavi za odgovarajući studijski program u toj akademskoj godini. Minimalni broj koji studenti moraju položiti iz ove grupe je 60 ECTS, uključujući obavezne predmete i magistarski rad.
- 2) **Grupa 2:** Bachelor predmeti, poželjno iz treće i četvrte godine. U izuzetnim slučajevima, studenti mogu pohađati predmete sa nižih godina. Studenti ne mogu pohađati predmet koji su već položili.
- 3) **Grupa 3:** SPP predmeti su kreirani za ovu grupu na nivou univerziteta, fakulteta ili programa. Grupa uključuje tri predmeta, od kojih svaki nosi 12 ECTS bodova:
  - a. *SP5xx Stručno usavršavanje (12 ECTS)* – Predmet je osmišljen tako da studente upozna sa odabranim poljem studija i da im pomogne da definišu specifičnu oblast interesovanja i pronađu međusobne dogovore sa mentorima u ranoj fazi. Sastoji se od seminara osmišljenih od strane relevantnog programa koji pokrivaju glavne teme savremenog istraživanja.

- b. *SP5xx Praksa (12 ECTS)* – Ova praksa je osmišljena da uvede postdiplomce u različita radna okruženja i da poboljša njihove vještine kako bi zadovoljili potrebe posla. Glavni cilj je da se studenti nađu u situacijama sličnim onima sa kojima bi se mogli suočiti u redovnom radnom okruženju i da pronađu različite načine rješavanja ovih situacija. Aktivnosti u okviru prakse su specifične za polje. Studenti sa aktivnim zaposlenjem ne mogu koristiti ovu opciju.
- c. *SP5xx Istraživačka aktivnost (12 ECTS)* – Istraživačka/naučna aktivnost je osmišljena kako bi se osiguralo da studenti mogu samostalno obavljati veliki dio naučnog rada u budućnosti. Osnovni cilj ove aktivnosti je upoznavanje studenata sa alatima i pristupima za implementaciju istraživačke aktivnosti za rješavanje određenog problema u svojoj oblasti. Problemi istraživanja su specifični za polje i mogu biti dio završnog istraživačkog projekta. Predmet treba završiti ili odbranom prijedloga projekta ili akademskom publikacijom. Svaki polaznik mora imati mentora prije prijave na predmet.

Član 6.

(Procedura za upis na specijalni pripremni paket)

- 1) Nakon podnošenja prijave za upis na master studije sa potrebnom dokumentacijom, utvrđuje se broj ECTS bodova koji student stiče na bachelor studiju.
- 2) Transkript se analizira i uočavaju nedostaci. Program treba da ocjenjuje stečeno obrazovanje i usklađenost sa zahtjevima programa na master studiju.
- 3) Za studenta se kreira model iz prethodnog člana. Model uključuje predmete iz jedne grupe ili kombinaciju predmeta iz različitih grupa (grupe predmeta su pojedinačno objašnjene u donjem pasusu). Svrha gore navedenog je pronaći predmete koji najbolje odgovaraju obrazovnoj pozadini studenta.
- 4) Ako student iz različitog polja studija želi upisati master program iz drugog polja, odgovarajući program zadržava pravo da procijeni kvalifikacije kandidata i odobri ili odbije prijavu. U slučaju pozitivne evaluacije, program će odrediti broj dodatnih pripremnih predmeta sa dodiplomskog studija koje student mora pohađati. To će biti formalizovano putem popunjavanja Obrasca F134, koji navodi potrebne predmete za uspješan upis na program.

Član 7.

(Akademska master program – 60 ECTS)

- 1) Akademska master program je istraživački orijentisan program u kojem se od studenata traži da planiraju, organizuju i sprovode istraživanje kako bi magistrirali. Programi zahtijevaju prezentaciju i uspješnu odbranu master rada.
- 2) Akademska master program zahtijeva ukupno 60 ECTS bodova koji se sastoji od šest predmeta (36 ECTS) i master rada koji nosi 24 ECTS boda.
- 3) Master rad mora zadovoljiti sljedeće kriterijume:
  - a. Demonstrirati naučni pristup u oblasti istraživanja;
  - b. Koristiti naučnu/umjetničku metodologiju/pristup u radu master rada;
  - c. Primjenom naučne metodologije dobiti nove rezultate i/ili ishode.
- 4) Student može da sluša do 50% predmeta kod istog profesora tokom master studija.

- 5) Master studenti moraju pohađati predmete po pravilima IUS-a koja se primjenjuju na dodiplomskom studiju.
- 6) Master studenti mogu pohađati najviše tri bachelor predmeta pod uslovom da ranije nisu slušali predmete dok su upisani na bachelor programe. Tačan broj predmeta i koji su to predmeti, određeno je nastavnim planom i programom određenog programa.
- 7) Student koji uspješno završi traženu nastavu mora pripremiti i predati tezu kako bi stekao zvanje magistra. Magistarski rad mora biti izrađen u skladu sa Priručnikom koji usvaja Vijeće postdiplomskog studija.

Član 8.
(Stručni master program – 60 ECTS)

- 1) Cilj stručnog master programa je da pripremi studenta za uspješnu profesionalnu karijeru u dinamičnom i često interdisciplinarnom okruženju savremenog tržišta rada.
- 2) Stručni master program zahtijeva ukupno 60 ECTS bodova koji se sastoji od osam predmeta (48 ECTS) i stručnog projekta koji nosi 12 ECTS bodova.
- 3) Stručni projekat mora da zadovolji sljedeće kriterijume:
  - a. Demonstracija sistematskog razumijevanja i savladavanja znanja iz oblasti studija/discipline;
  - b. Primjena znanja, razumijevanja i sposobnosti rješavanja problema u novim ili nepoznatim okruženjima unutar širih (ili multidisciplinarnih) konteksta vezanih za njihovu oblast studija.
- 4) Master studenti moraju pohađati predmete prema pravilima IUS-a koja se primjenjuju na bachelor studiju.
- 5) Master studenti studija mogu pohađati najviše tri bachelor predmeta pod uslovom da ranije nisu slušali predmete dok su upisani na bachelor programe. Tačan broj predmeta i koji su to predmeti, određeno je nastavnim planom i programom određenog programa.
- 6) Student koji uspješno završi traženu nastavu mora pripremiti i prijaviti master projekat da bi stekao zvanje magistra. Projekat mora biti uredno pripremljen u skladu sa Priručnikom usvojenim od strane relevantnog Programa.

Član 9.
(Akademska master program – 120 ECTS)

- 1) Akademska master program je istraživački orijentisan program u kojem studenti moraju planirati, organizovati i provoditi istraživanja kako bi diplomirali. Program zahtijeva izradu i uspješnu odbranu master teze.
- 2) Master program od 120 ECTS bodova zasnovan na master tezi sastoji se od najmanje 6 predmeta na master nivou, koji nose najmanje 36 ECTS bodova, master teze koja nosi 24 ECTS boda, dok se preostali ECTS bodovi stiču kombinacijom različitih predmeta/aktivnosti definisanih nastavnim planom i programom (npr. predmeti master/dodiplomskog studija, prijedlog teze, istraživačke ili umjetničke aktivnosti, seminari, prakse ili druge aktivnosti navedene u nastavnim planu i

programu).

- 3) Master teza mora zadovoljiti sljedeće kriterije:
  - a. Prikazati naučni pristup u oblasti istraživanja;
  - b. Koristiti naučnu/umjetničku metodologiju/pristup u radu na tezi;
  - c. Postići nove rezultate i/ili ishode primjenom naučne metodologije.
- 4) Tokom master studija, student može pohađati do 50% predmeta kod istog profesora.
- 5) Master studenti moraju pohađati predmete u skladu s pravilima IUS-a koja se primjenjuju na dodiplomski studij.

Član 10. (Mentor)

- 1) Master student bira mentora iz sastava profesora IUS-a (docenti, vanredni profesori, redovni profesori i profesori emeritusi).
- 2) Mentor treba da bude iz oblasti ili srodne oblasti predviđene teme.
- 3) U naučnim oblastima mentor mora biti doktor nauka, dok u umjetničkim oblastima mentor može biti magistar.
- 4) Student može direktno kontaktirati profesora IUS-a i iskazati interes za rad na određenoj istraživačkoj temi. Drugi mentor može biti imenovan, kao ko-mentor, po istoj proceduri i uslovima koji važe za imenovanje mentora.
- 5) Izuzetno, mentor ili ko-mentor može biti doktor nauka izvan IUS-a za naučna područja ili magistar za umjetnička područja, sa ili bez akademskog zvanja, pod uslovom da student dostavi pismo o saglasnosti predloženog mentora/ko-mentora i njegovu/njenu podobnost za mentorstvo.
- 6) U slučaju vanjskog mentora, za ko-mentora se mora imenovati jedan od profesora IUS-a iz oblasti/srodnog područja predviđene teme, uz saglasnost programskog vijeća.
- 7) Članovi uže porodice sa srodnošću do i uključujući četvrti stepen ili druge strane koje su u bliskoj vezi sa master studentom, smatraće se nepodobnim da budu mentori ili ko-mentori.

Član 11. (Imenovanje mentora)

- 1) Ukoliko se postigne dogovor između profesora i studenta, obrazac za prijedlog mentora potpisuju oba i dostavljaju Službi za postdiplomski studij, koja ga prosljeđuje Programskom vijeću.
- 2) Nakon odobrenja Programskog vijeća, zahtjev se podnosi Vijeću Fakulteta na konačno odobrenje i imenovanje.
- 3) Zahtjev za izbor mentora/ko-mentora podnosi se na Službi za postdiplomski studij u okviru prvog semestra master studija.

- 4) Studenti su dužni da svoj prijedlog teze/projekta, uz saglasnost mentora, predaju Službi za postdiplomski studij do kraja prvog semestra. Odobrenje Etičkog vijeća IUS-a je potrebno ako se eksperimentalni rad odnosi na ljude ili životinje.
- 5) Ukoliko se ne poštuje navedena procedura, Programsko vijeće predlaže mentora u skladu sa procedurom iz prethodne tačke.

Član 12.
(Uloga i odgovornosti mentora)

- 1) Mentor nadzire master studenta tokom čitavog studija. Održavat će se redovne konsultacije između studenta i njegovog/njenog mentora. Nadzor ima za cilj da osigura sljedeće:
  - a. Master studij se izvodi u skladu sa pravilima i propisima IUS-a;
  - b. Master teza/projekat se podnosi i odobrava u razumnom roku nakon početka postdiplomskog studija;
  - c. Ni u jednom radu master studenta nema plagijata;
  - d. Master student prati i uspješno ispunjava sve uslove studijskog programa;
  - e. Svi relevantni izvještaji i dogovori se dostavljaju Službi za postdiplomski studij.
- 2) Ako je imenovan ko-mentor, dužnosti i ovlaštenja opisana ovim Pravilnikom zajednički će obavljati mentor i ko-mentor. U tom slučaju, upotreba termina mentor u ovim Pravilima će uključivati i ko-mentora, gdje je to primjenjivo.

Član 13.
(Promjena mentora)

- 1) Master student može zatražiti promjenu mentora ili ko-mentora podnošenjem pisanog zahtjeva, koji sadrži obrazloženje razloga za promjenu. Trenutni i novi predloženi mentor moraju potpisati zahtjev. Obrazac se dostavlja Službi za postdiplomski studij, koja ga prosljeđuje Vijeću postdiplomskog studija za donošenje konačne odluke.
- 2) U slučaju spora i eventualnog odbijanja mentora da potpiše zahtjev, student predaje obrazac Službi za postdiplomski studij bez potpisa određenog mentora uz obrazloženje. Služba za postdiplomski studij će zatražiti pismeno objašnjenje od mentora i prosljediti ga Vijeću postdiplomskog studija u roku od sedam dana, zajedno sa zahtjevom studenta.
- 3) Student može promijeniti mentora/ko-mentora samo jednom u toku studija. Vijeće postdiplomskog studija može odobriti izuzetak od ovog pravila ako nastupi vanredna situacija (kao što je smrt, penzionisanje ili odsustvo mentora/ko-mentora, itd.).

Član 14.
(Komisija za odbranu)

- 1) Komisiju za odbranu imenuje Vijeće Fakulteta na prijedlog mentora najmanje tri mjeseca od imenovanja mentora ili mjesec dana nakon promjene mentora i najmanje:
  - a. Mjesec dana prije odbrane master teze, ili
  - b. Dvije sedmice prije odbrane master projekta.
- 2) Za naučne oblasti, članovi komisije moraju biti doktori nauka, dok za umjetnička područja članovi

komisije mogu biti magistri.

- 3) Za početak postupka mentor predaje Službi za postdiplomski studij sljedeće:
  - a. Master tezu/projekt,
  - b. Izvještaj o indeksu sličnosti, i
  - c. Obrazac zahtjeva za imenovanje komisije za master tezu/projekt.
- 4) Služba za postdiplomski studij provjerava da li su ispunjeni svi kriterijumi (dobijeni ECTS bodovi, položeni predmeti) i zatim prosljeđuje zahtjev Vijeću fakulteta.
  - a. U izuzetnim slučajevima, komisija za odbranu se može imenovati prije ispunjavanja gore navedenih kriterija.
- 5) Komisija za odbranu se sastoji od 3 ili 5 članova, od kojih je jedan mentor/ko-mentor studenta.
  - a. Ako se Komisija sastoji od tri člana, onda samo mentor ili ko-mentor može biti član Komisije.
  - b. U slučaju da se Komisija sastoji od pet članova, tada mentor i ko-mentor zajedno mogu biti članovi Komisije.
  - c. U oba slučaja, profesor sa IUS-a mora biti dodat komisiji kao zamjenski član. Zamjenski član mora biti na raspolaganju do deset minuta prije vremena odbrane i bit će dio komisije samo ako jedan član nije u mogućnosti da učestvuje u odbrani.

Član 15. (Tok odbrane)

- 1) Odbrana master teze/projekta mora uključivati završnu prezentaciju, koja je otvorena za javnost.
- 2) Organizovanje online i uživo prezentacija putem različitih platformi i programa moguće je u izuzetnim slučajevima.
  - a. Zahtjev za online odbranu, u kojem se obrazlažu razlozi za istu, mentor sastavlja i predaje Službi za postdiplomski studij.
  - b. Služba za postdiplomski studij prosljeđuje zahtjev Vijeću postdiplomskog studija, koje donosi konačnu odluku.
- 3) Vrijeme i mjesto održavanja se objavljuju na web stranici IUS-a najmanje sedam dana prije početka odbrane.
  - a. Prilikom organizovanja odbrane putem online i uživo platformi ili programa, publici koja želi prisustvovati odbrani će biti dostavljen link kako bi im se osigurao pristup.
    - i. U slučaju online odbrane, Služba za postdiplomski studij kreira link.
    - ii. Mentor predaje zapisnik o završnoj odbrani Službi za postdiplomski studij.
- 4) Odbrana teze/projekta počinje prezentacijom (maksimalno 30 minuta) nakon čega slijedi diskusija.
- 5) Po završetku odbrane teze/projekta, Komisija za odbranu odlučuje na zatvorenoj sjednici većinom glasova da li je odbrana bila:
  - a. **“Uspješna”**.
  - b. **“Uspješna sa manjim ispravkama”** ako je student uspješno napisao i odbranio tezu/projekt, ali Komisija zaključuje da student treba napraviti male tehničke ispravke u

tekstu rada, kao što su male ispravke formatiranja, ispravljanje manjih tipoloških grešaka ili druge ispravke koje se ne odnose na sadržaj teze/projekta.

- i. Za ovu vrstu odluke Komisija daje studentu rok od mjesec dana da izvrši potrebne ispravke, nakon čega će Komisija provjeriti da li je teza/projekat ispravljen u skladu sa primjedbama Komisije.
  - ii. Ukoliko konačna verzija teze/projekta i dalje nije u skladu sa primjedbama Komisije, Komisija će odlučiti o produženju roka studentu da izvrši sve potrebne ispravke dok se teza ne ispravi na zadovoljstvo Komisije. U tom slučaju, ako je započeo novi semestar, student se mora prijaviti za tezu/projekat.
  - iii. Ukoliko je ispravljena teza/projekt u skladu sa primjedbama Komisije, Komisija će odluku „Uspješno uz manje ispravke” zamijeniti odlukom „Uspješno” i obraditi je u skladu s procedurama IUS-a.
  - iv. Od studenta se neće tražiti ponovna odbrana teze/projekta, a ocjena će biti upisana u semestru u kojem je održana odbrana.
- c. **“Uspješna sa većim ispravkama”** ako je student uspješno napisao i odbranio rad, ali Komisija zaključuje da student treba izvršiti korekcije teze/projekta, uključujući i sadržaj teze/projekta. Ove ispravke uključuju izmjenu jednog ili više poglavlja, modificiranje dijelova teze/projekta, obavljanje dodatnog rada na ispravljanju nedostataka, dalju analizu itd.
- i. Za ovu vrstu odluke Komisija daje studentu rok od tri mjeseca da izvrši potrebne ispravke, nakon čega će student imati drugu odbranu. Ukoliko student nije spreman za odbranu teze/projekta u zadatom roku, Komisija može produžiti rok za još tri mjeseca.
  - ii. Student mora prijaviti tezu/projekt u semestru/semestrima u kojem radi potrebne ispravke i ima ponovljenu odbranu teze/projekta.
  - iii. U drugoj odbrani teze/projekta Komisija može ocijeniti rad samo kao “Uspješno”, “Uspješno uz manje ispravke” ili “Neuspješno”. U slučaju “neuspješno”, student će biti ispisan sa Univerziteta.
- d. **“Neuspješna”**.
- 6) Mentor najkasnije u roku od pet radnih dana od odbrane dostavlja izvještaj o odbrani Službi za postdiplomski studij.

Član 16. (Nakon odbrane)

- 1) Nakon uspješne odbrane teze/projekta, student mora dostaviti i štampane i digitalne kopije na sljedeći način:
  - a. Službi za postdiplomski studij (digitalna verzija – putem e-maila),
  - b. Biblioteci (štampana kopija i digitalna verzija – putem e-maila), i
  - c. Mentoru (po zahtjevu).
    - i. Ukoliko član Komisije za odbranu zahtijeva štampanu kopiju teze/projekta, student je dužan dostaviti dodatnu kopiju.

- 2) Ako se teza/projekt preda Službi za postdiplomski studij, a službena osoba Vijeća postdiplomskog studija utvrdi nepravilnosti u tehničkim aspektima podnošenja, teza će biti vraćena Vijeću postdiplomskog studija na razmatranje. Nakon ponovne procjene, Vijeće će odrediti potrebne korektivne radnje i obavijestiti dekana odgovarajućeg fakulteta o daljim koracima za rješavanje uočenih problema.

Član 17.

(Plagijat i suspenzije studenta)

- 1) IUS se zalaže za “nultu toleranciju” za plagijat. To znači da se nijedan rad drugih ne može koristiti kao sopstveni bez odgovarajućeg izvora. Mentor i komisija za odbranu treba da provjere i osiguraju da se ova politika poštuje. Definicija plagijata i uobičajeni obrasci dati su kao dodatak ovim Pravilima.
- 2) Ako se otkrije plagijat, mentor ili komisija za odbranu trebaju prijaviti slučaj direktno Službi za postdiplomski studij. Izvještaj će biti prosljeđen Vijeću postdiplomskog studija.
- 3) Ako Vijeće postdiplomskog studija potvrdi plagijat, onda će master student biti suspendovan na godinu dana.
- 4) Dodatno, primjenjuje se dozvoljena sličnost od 20%, isključujući naslovne stranice, materijale i metode, citate i spisak referenci.
- 5) Ako softver otkrije više od 20% sličnosti, Služba za postdiplomski studij će odbiti podnošenje teze/projekta.

Član 18.

(Prelaz između smjerova unutar master programa)

- 1) Zahtjevi za prelaz između stručnih master programa i akademskih master programa prihvataju se uz odobrenje mentora.
- 2) Na studijskim programima na kojima se primjenjuju oba smjera, studenti se po automatizmu upisuju na stručni master program.
- 3) Da bi prešao na akademski master program, student mora završiti najmanje jedan semestar stručnog master programa i ispuniti uslove odgovarajućeg programa.
- 4) U tom slučaju, položeni predmeti se prenose na novi master program.

Član 19.

(Prestanak statusa studenta)

- 1) Status studenta prestaje u sljedećim slučajevima:
  - a. Završetak studija.
  - b. Ispisivanje sa IUS-a.
  - c. Isključenje sa IUS-a u postupku i pod uslovima utvrđenim zakonom ili drugim odgovarajućim opštim aktom IUS-a.
  - d. Kada student ne završi studije u roku predviđenom Zakonom, Statutom, ovim Pravilima ili opštim aktima IUS-a.
  - e. U svim drugim slučajevima predviđenim Zakonom, Statutom, ovim Pravilima ili općim aktima IUS-a.

Član 20.
(Prelazne i završne odredbe)

- 1) Na ostala pitanja koja se odnose na organizaciju studija, način izvođenja nastave, prava i obaveze studenata tokom studija i sl., a koja nisu definisana ovim Pravilima studiranja, primjenjuju se Pravila studiranja za prvi i integrisani ciklus studija ili Statut IUS-a.
- 2) Ova Pravila se primjenjuju od akademske 2024/2025. godine
- 3) Ova pravila studiranja proširuju svoje važenje na bilo koji od prethodno nedostajućih ili pogrešno sprovedenih studijskih postupaka, ako se čini da su ova Pravila povoljnija ili fleksibilnija za studenta [od onih koji su bili na snazi prilikom upisa]. U tom slučaju, to će se smatrati automatskom pravnom validacijom odgovarajućeg proceduralnog koraka, pod uslovom da je u skladu barem sa ovim Pravilima.
- 4) Obrasci kojima se omogućava pravilno sprovođenje postupaka utvrđenih ovim pravilnikom dati su u dodatku ovog pravilnika i čine njegov sastavni dio. Svi relevantni obrasci mogu se naći na web stranici IUS Službe za postdiplomski studij (IUS Graduate Office).
- 5) On Danom stupanja na snagu ovih Pravila prestaju da važe Pravila studija drugog ciklusa studija broj: IUS-SENAT-11-1838/2023 od 27.06.2023. godine i drugi relevantni akti.

PREDSJEDAVAJUĆI SENATA

Prof. dr. Ahmet Yıldırım

DODATAK PRAVILIMA STUDIRANJA ZA DRUGI I TREĆI CIKLUS STUDIJA

Sljedeće definicije su preuzete sa Univerziteta Oxford (2023):

<https://www.ox.ac.uk/students/academic/guidance/skills/plagiarism#:~:text=Plagiarism%20is%20presenting%20someone%20else's,is%20covered%20under%20this%20definition?>

DEFINICIJA PLAGIJATA

Plagijat je predstavljanje tuđeg rada ili ideja kao svojih, sa ili bez njihovog pristanka, ugradnjom u svoj rad bez punog priznanja. Sav objavljeni i neobjavljeni materijal, bilo kao rukopis, štampani ili elektronski oblik, obuhvaćen je ovom definicijom. Plagijat može biti namjeran ili bezobziran, ili nenamjeran. U skladu sa propisima o ispitima, namjerno ili bezobzirno plagijat je disciplinski prekršaj.

Doslovni (od riječi do riječi) citat bez jasne potvrde

Citati se uvijek moraju identificirati kao takvi korištenjem navodnika ili uvlačenja, te uz punu referencu citiranih izvora. Čitaocu uvijek mora biti jasno koji dijelovi su vaša samostalna djela, a gdje ste se oslanjali na tuđe ideje i jezik.

Rezanje i lijepljenje sa interneta bez jasne potvrde

Informacije izvedene sa Interneta moraju biti adekvatno referencirane i uključene u bibliografiju. Važno je pažljivo procijeniti sav materijal koji se nalazi na Internetu, jer je manje vjerovatno da je prošao kroz isti proces naučne recenzije kao i objavljeni izvori.

Parafraziranje

Parafraziranje tuđeg rada promjenom nekoliko riječi i promjenom njihovog redoslijeda, ili pomnim praćenjem strukture njihovih argumenata, je plagijat ako se ne prikaže autor čije djelo koristite.

Usputna referenca na originalnog autora u vašem tekstu možda neće biti dovoljna; morate osigurati da ne stvarate pogrešan utisak da su parafrazirana formulacija ili slijed ideja u potpunosti vaši. Bolje je da svojim riječima napišete kratak sažetak cjelokupnog argumenta autora, naznačujući da to radite, nego parafrazirati određene dijelove njegovog ili njenog pisanja. Ovo će vam omogućiti da steknete istinsko razumijevanje argumenta i izbjeći ćete teškoće parafraziranja bez plagiranja. Također morate pravilno odrediti sav materijal koji ste dobili iz predavanja.

Dogovor

Ovo može uključivati neovlaštenu saradnju između učenika, propust da se pripíše primljena pomoć ili nepoštovanje preciznog propisa o projektima grupnog rada. Vaša je odgovornost da osigurate da vam je potpuno jasno u kojoj mjeri je dozvoljena saradnja i koji dijelovi posla moraju biti vaši.

Netačan citat

Važno je citirati ispravno, u skladu sa stilovima citiranja vaše discipline. Osim što navodite svoje izvore (tj. u bibliografiji), morate navesti, koristeći fusnotu ili referencu u tekstu, odakle potiče citirani odlomak. Također, ne biste trebali uključiti ništa u svoje reference ili bibliografiju što zapravo niste konsultovali.

Ako ne možete dobiti pristup primarnom izvoru, morate jasno naglasiti u svom citiranju da je vaše znanje o djelu izvedeno iz sekundarnog teksta (na primjer, Bradshaw, D. Naslov knjige, raspravljano u Wilson, E., Naslov of Book (London, 2004), str. 189).

Nepriznavanje pomoći

Morate jasno priznati svu pomoć koja je doprinijela izradi vašeg rada, kao što su savjeti kolega studenata, laboratorijskih tehničara i drugih vanjskih izvora.

Ovo se ne mora odnositi na pomoć koju pruža vaš mentor ili supervizor, ili na uobičajenu lekturu, ali je potrebno prihvatiti druge smjernice koje dovode do suštinskih promjena sadržaja ili pristupa.

Korištenje materijala koji su napisale profesionalne agencije ili druge osobe

Ne biste trebali koristiti profesionalne agencije u izradi svog rada niti dostavljati materijal koji je napisan za vas, čak ni uz pristanak osobe koja ga je napisala. Za vašu intelektualnu obuku i razvoj je od vitalnog značaja da poduzmete istraživački proces bez pomoći. Statutom XI o univerzitetškoj disciplini, svim članovima Univerziteta zabranjeno je da daju materijale koji studenti mogu predati na ispitu na ovom Univerzitetu ili negdje drugo.

Auto-plagijat

Ne smijete predati rad na ocjenu koji ste već predali (djelimično ili u cijelosti), bilo za vaš trenutni predmet ili za drugu kvalifikaciju ovog ili bilo kojeg drugog univerziteta, osim ako je to posebno predviđeno posebnim propisima za vaš predmet. Ako se vaš raniji rad može citirati, odnosno ako je već objavljen, morate ga jasno referencirati. **Identični radovi koji se podnose istovremeno će se također smatrati auto-plagijatom.**